

unieke kleuren,
fel en zacht
een diverse
bloemenpracht
gebundeld
in een vaas gezet
samen het mooiste **stadsboeket**

Uitvoeringsagenda SamenLeven 2020

Diversiteit, inclusie
en burgerschap

gemeente
gouda

Diversiteit

Inclusie

Burgerschap

Januari 2020

Artikel 1, Grondwet:

Allen die zich in Nederland bevinden, worden in gelijke gevallen gelijk behandeld. Discriminatie wegens godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht of op welke grond dan ook, is niet toegestaan.

Misverstand in Korte Akkeren (opgetekend in De Walvis):

Twee vrouwen zaten thee te drinken bij één van de vrouwen thuis.
Die vrouw zei op een gegeven moment: "We gaan zo eten."
Waarop de andere vrouw haar tas pakte, opstond en antwoordde: "Dat is niet erg, ik moet toch nog dingen doen."
De eerste vrouw bleef verbaasd achter over het zo resoluut afslaan van haar uitnodiging...
De volgende dag begrepen ze het misverstand en konden ze er hartelijk om lachen.

Ambitie 1 in de Toekomstvisie "Gouda ligt Goed", 18 juni 2019:

AMBITIES

1.

Stad van tolerantie en ontmoetingen – Gouda ligt goed bij iedereen

Gouda staat in 2030 bekend als een tolerante, inclusieve stad. Voorwaarden hiervoor zijn het bevorderen van verbindingen tussen inwoners van verschillende generaties, opvattingen en culturele achtergronden, aandacht voor kwetsbare groepen en het borgen van de veiligheid in de stad.

1 Inleiding

Voor u ligt de Uitvoeringsagenda SamenLeven 2020.

De agenda geeft een overzicht van de activiteiten die de gemeente samen met de stad in 2020 uitvoert, op basis van beleid, moties en afspraken op de thema's diversiteit, inclusie en burgerschap. Daarbij gaat het onder meer om de Charter Diversiteit, het VN-verdrag rechten voor mensen met een beperking en Gouda Regenboogstad.

In de loop van 2020 wordt de nieuwe Kadernota Sociaal Domein voorgelegd aan de gemeenteraad, met daarin een Visie op SamenLeven. Op basis van deze Visie op SamenLeven zal, na vaststelling door de raad, een meerjaren Uitvoeringsprogramma SamenLeven 2021-2023 worden opgesteld.

De gemeente streeft naar een zo inclusief mogelijk Gouda, waarin iedereen zichzelf kan zijn en we samen in alle verscheidenheden de Goudse samenleving zijn.

Bij die inclusieve samenleving wordt uitgegaan van wat ons verbindt en niet van de verschillen. We zien elkaar éérst als Gouwenaar, en pas daarna als individuele Gouwenaar met een afkomst, beperking, religie, geaardheid, bepaalde principes, etc.

De inclusieve samenleving brengt rechten en plichten met zich mee. We zorgen er samen voor dat iedereen mee kan doen, dat belemmeringen worden weggenomen, dat discriminatie wordt uitgebannen en dat iedere Gouwenaar zich welkom voelt, en waar ruimte is voor onderlinge gemeenschappen binnen het geheel van de stad. We verlangen van iedere Gouwenaar respect voor de mede-Gouwenaars.

In de inclusieve samenleving is aandacht voor de zwijgende meerderheid en niet alleen voor de mensen die ergens luidruchtig vóór of tegen zijn.

Er gebeurt al heel veel in de stad wat bijdraagt aan in inclusieve stad. En ook binnen de gemeentelijke organisatie zijn al veel projecten en programma's die samenhang hebben met deze thema's, bijvoorbeeld vanuit welzijn, sport en cultuur.

Deze Uitvoeringsagenda heeft tot doel bestaande activiteiten in de stad, op de thema's diversiteit, inclusie en burgerschap, te verbinden en versterken. Het is geen vervanging van bestaand beleid, maar waar nuttig biedt de agenda aanvullingen op de uitvoering van dat beleid.

Voorbeeld is de uitvoering van het VN-verdrag. Binnen de gemeentelijke organisatie wordt al veel gedaan om de sociale en fysieke toegankelijkheid in de stad voor mensen met een beperking te vergroten. Om de uitvoering nog een slag verder te brengen staat in deze Uitvoeringsagenda dat Gouda (samen met onder meer de Goudse Adviesraad voor mensen met een Beperking, de GAB) werkt aan een brede Lokale Inclusie Agenda, waarin de verdere uitvoering van het VN-verdrag is opgenomen .

Gouda is al eeuwen een tolerante stad.

Maar zoals onder meer uit de stadspelling blijkt is die tolerantie geen vanzelfsprekendheid. Samenleven met een grote verscheidenheid aan mensen is niet voor iedereen eenvoudig.

Uit de Stadspelling Gouda 2018:

Uit de stadspelling van 2018 blijkt het aantal en de kwaliteit van contacten in de buurt van de Goudse inwoners ten opzichte van 2017 iets is gestegen.

Tegelijk zijn er landelijke ontwikkelingen van onvrede die ook hun weerslag in Gouda hebben. Mensen voelen zich niet vertegenwoordigd of gehoord en sommige mensen uiten dat online of op straat. Soms leidt dat tot polarisatie: groepen die ergens zeer uitgesproken vóór of tégen zijn en niet meer naar elkaar, of naar de grote middengroep luisteren.

Er zijn nog steeds Gouwenaars die worden gediscrimineerd om hun (godsdienstige) levensovertuiging, etniciteit, beperking of seksuele geaardheid. Sommige Gouwenaars vinden het moeilijk om hun weg te vinden in de samenleving. En Gouwenaars die fysiek of geestelijk niet alles kunnen doen wat zij zouden willen, blijken vaak nog steeds te worden achtergesteld.

De Goudse samenleving is een bont geheel van bijzondere mensen met hun eigen afkomst, principes, geaardheid, levensovertuiging, etc. Binnen die diverse samenleving speelt burgerschap een belangrijke rol. Burgerschap geeft de spelregels voor het samenleven; de rechten en de plichten.

In deze Uitvoeringsagenda SamenLeven wordt beschreven welke activiteiten door de gemeente worden ondersteund of ondernomen om op basis van burgerschap van de diverse samenleving een inclusieve samenleving te maken.

2 Voortzetting van de Uitvoeringsagenda SamenLeven 2019

In juli 2019 is de Uitvoeringsagenda SamenLeven 2019 vastgesteld door het College en toegezonden aan de gemeenteraad. Vanaf dat moment is met vele partijen in de stad overlegd over het gezamenlijk uitvoeren van de Agenda. De Uitvoeringsagenda is ook aanleiding geweest voor nieuwe initiatieven uit de stad, zoals een overleg tussen Raad van Kerken en moskeebesturen, en een initiatief voor een regulier overleg tussen scholen, kerken, moskeeën, politie en gemeente.

Totdat er een vastgestelde Visie op SamenLeven is, als onderdeel van de nieuwe Kadernota Sociaal Domein, zet het College de ingeslagen weg van de Uitvoeringsagenda SamenLeven 2019 voort, samen met de partijen die afgelopen maanden mee hebben geholpen bij de verwezenlijking van de beoogde doelen.

Belangrijkste resultaten Uitvoeringsagenda SamenLeven 2019

Diversiteit	
	<i>In het kader van de Charter Diversiteit, die in januari 2019 door gemeente Gouda is ondertekend, zijn binnen de gemeentelijke organisatie trainingen/workshops gegeven over Diversiteit en Inclusie, en over het bevorderen en benutten van (cultuur)verschillen op de werkvloer.</i>
Regenboogstad	
	<i>Samen met de Regenboog Alliantie Gouda is via activiteiten en voorlichting vormgegeven aan Gouda Regenboogstad, bijvoorbeeld met de feestelijke opening van tentoonstelling With Pride in het Huis van de Stad, op Coming Out-dag 11 oktober.</i> <i>Daarnaast is met de Gender and Sexuality Alliances (GSA's) op VO-scholen verkend hoe een Gouda-breed contact tussen de verschillende GSA's kan worden vormgegeven.</i>
Inclusie	
	<i>Samen met de Goudse Adviesraad voor mensen met een Beperking (GAB) wordt gewerkt aan een brede Lokale Inclusie Agenda voor de stad, waarin onder meer de verdere uitvoering van het VN-verdrag Toegankelijkheid wordt opgenomen.</i> <i>Op 12 oktober is "Niks mis met Gouda"; een evenement in de binnenstad georganiseerd door GAB en ondernemers om aandacht te vragen voor toegankelijkheid. De gemeente steunt het initiatief en denkt mee over vervolg.</i> <i>Daarnaast wordt met een brede Gebiedscoalitie gewerkt aan een Inclusieve Wijk Westergouwe.</i>

Burgerschap	
	<p><i>Gouda participeert in zowel de Week van Respect als de Nationale Respect Tour. Voor de tweede wordt momenteel verkend met Libertum, Gouwe Dialoog en Gouda Bruist hoe hun bijdrage kan worden vormgegeven.</i></p> <p><i>Tijdens de Week van Respect (4-10 november) is in de Chocoladefabriek de Muur van Respect geopend door wethouder Dijkstra.</i></p>
Ondersteunen van Goudse initiatieven zoals het Kaas en Couscousfestival	
	<p><i>Het Kaas en Couscousfestival ging helaas niet door.</i></p> <p><i>Op 28 november is een Bruispunt Gouda georganiseerd door Gouda Bruist over “Allemaal Gouvenaars” en de vele initiatieven in de stad die werken aan de inclusieve samenleving.</i></p>

Woorden en begrippen

Woorden en begrippen kunnen voor verwarring zorgen als de betekenis niet voor iedereen duidelijk is of niet voor iedereen hetzelfde geldt. Om het goede gesprek met elkaar te kunnen voeren en om verwarring te voorkomen is het van belang van een aantal kernconcepten hieronder aan te geven hoe deze woorden en begrippen in deze Uitvoeringsagenda worden gezien.

SamenLeven

Samenleven is de werkwoordsvorm van het woord ‘samenleving’, wat ook wel ‘gemeenschap’ betekent. Daaronder verstaan we ‘*alle mensen die samen de maatschappij vormen*’. De ‘Goudse samenleving’ bestaat dus uit *alle Gouvenaars* die *samen* de Goudse gemeenschap vormen.

In deze agenda wordt een hoofdletter L in het midden geplaatst, omdat niet alleen die gemeenschap wordt bedoeld, en het passievere samenleven, maar ook het actieve Samen Leven.

Samenleven doen we dus met elkaar en niemand zou daarin moeten worden uitgesloten.

Integratie

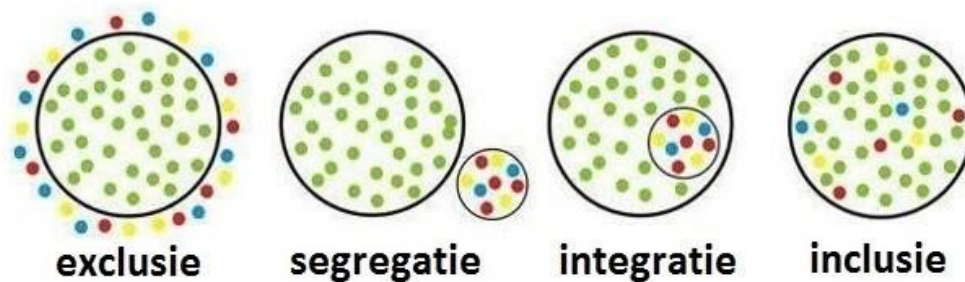
Integratie is de opname in een (groter) geheel. Het gaat daarbij voornamelijk om de opname van personen of bepaalde bevolkingsgroepen in de maatschappij, waarbij bijvoorbeeld taalcursussen en stimuleren van werk en inkomen van belang zijn.

In deze Uitvoeringsagenda is de term Integratie voornamelijk van toepassing op statushouders en andere Nieuwe Gouvenaars: het aanreiken van de spelregels, rechten, plichten en hulpmiddelen waarmee nieuwe Gouvenaars zichzelf staande kunnen houden binnen de Goudse samenleving. Dit is een tussenstap richting inclusie.

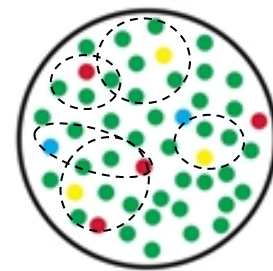
Binnen Gouda wordt hiervoor bijvoorbeeld het project Nieuwe Aanpak Statushouders uitgevoerd.

Inclusie

Inclusie gaat een stap verder dan integratie en kan het best worden uitgelegd met de onderstaande illustratie.

De cirkel kan worden gezien als 'de samenleving', 'de gemeenschap'. De puntjes zijn 'alle mensen'. Er is sprake van inclusie als *alle* mensen de gemeenschap vormen en dus samenleven. Iedereen doet in die samenleving -naar zijn of haar vermogen- mee, ongeacht de verschillen tussen de mensen. Binnen die inclusieve samenleving vormen mensen groepen, netwerken en deelgemeenschappen op basis van verbinding die ze met elkaar voelen. Maar dit gebeurt in principe vanuit de basis van het grote gezamenlijke geheel.

Diversiteit

Diversiteit betekent 'verscheidenheid', 'de verschillen tussen de individuen van een groep in waarden, attitudes, cultuur, overtuigingen, etnische achtergrond, seksuele geaardheid, kennis, vaardigheden en levenservaring'. Diversiteitsbeleid is er op gericht om iedereen in die verscheidenheid mee te kunnen laten doen in de samenleving.

Burgerschap

Onder burgerschap verstaan we de manier waarop mensen deelnemen in de samenleving en die helpen vormgeven. Aan die deelname zijn ook bepaalde rechten en plichten verbonden. Daarbij is belangrijk dat dezelfde rechten en plichten gelden voor iedere burger. Burgerschap is belangrijk in het vormen van een gemeenschap en daarom dus ook een belangrijke voorwaarde om goed te kunnen samenleven. Actief burgerschap wil dus zeggen dat je als inwoner een actieve bijdrage levert aan de samenleving.

Polarisatie

Polariseren is het veroorzaken van een conflict of het versterken van tegenstellingen tussen partijen of bevolkingsgroepen. Het Sociaal en Cultureel Planbureau geeft in haar rapport "Burgerperspectieven 2019|1" aan dat steeds meer Nederlanders zich zorgen maken over de toenemende polarisatie: "Meningsverschillen nemen toe en druk om partij te kiezen is groot."

De gemeente wil stimuleren dat Gouvenaars naar elkaar luisteren zonder meteen een mening te moeten hebben. Je mag best even nadenken voordat je je een mening vormt over de mening van een ander; dat hoeft niet als eerste reactie onder een artikel, een tweet, of als antwoord op iemands visie.

Niet voor niets siert de spreuk “Audite et alteram partem” de raadszaal en het oude stadhuis: “Hoort ook de ander.”

Ook op dit gebied gebeurt er al veel in de stad en vanuit de gemeente, bijvoorbeeld vanuit het veiligheidsbeleid. Met deze Uitvoeringsagenda willen we die activiteiten waar nuttig verbinden en waar nodig versterken.

I

In deze Uitvoeringsagenda SamenLeven zien worden diversiteit en inclusie gezien als twee kanten van dezelfde medaille; het één gaat uit van verscheidenheid en wil zorgen dat iedereen erbij hoort, het andere gaat uit van wat ons allemaal bindt: **we zijn allemaal éérs Gouenaar en daarna pas een bijzondere Gouenaar.**

Burgerschap is de basis om via diversiteit en inclusie vorm te geven aan inclusief SamenLeven.

Of:

Gouda is een diverse samenleving, die we zo inclusief mogelijk willen maken, met de spelregels van burgerschap.

“Hoort ook de ander”: spreuk in de Goudse Raadszaal.

3 Om wie gaat het?

De Uitvoeringsagenda heeft betrekking op iedere Gouwenaar.

We vormen we met z'n allen de Goudse samenleving. Daarin mag niemand worden achtergesteld of worden uitgesloten wegens een bepaald uiterlijk, een bepaalde handicap, een bepaalde (godsdienstige) levensovertuiging, een bepaalde afkomst of wat dan ook. We zijn allemaal anders, maar we zijn vooral allemaal Gouwenaars.

Er zijn ook mensen in Gouda die moeite hebben met de inclusieve samenleving. Bewoners die wantrouwen of angst hebben richting andere groepen of richting de overheid, of mensen die het gevoel hebben hun identiteit te verliezen. Bewoners die dermate stellig zijn in hun overtuigingen dat ze niet in staat of bereid zijn om de diversiteit in de stad te accepteren. En Gouwenaars die in hun gedrag geen rekening houden met de gevolgen van hun acties en uitingen voor andere Gouwenaars.

De gemeente wil juist ook deze mensen bereiken met activiteiten en naar ze luisteren. Waar nodig zal de gemeente ze wijzen op de rechten en plichten die horen bij burgerschap, maar bovenal worden deze Gouwenaars uitgenodigd om met de gemeente, en vooral met andere bewoners, in gesprek te gaan.

De activiteiten in het uitvoeringsplan zijn deels gericht op het stimuleren van burgerschap en tolerantie bij alle Gouwenaars, en deels gefocust op specifieke groepen zoals LHBTI's, statushouders, mensen met een beperking, ouderen, of kinderen en jongeren, wanneer inclusie van deze groepen extra aandacht vraagt.

Een belangrijk deel van de activiteiten is gericht op jeugd en jongeren van Gouda. Zij zijn de toekomst en bij hen zit veel energie om te werken aan de inclusieve Samenleving die de gemeente voor ogen heeft.

7. Diversiteit, integratie en burgerschap

Gouda heeft een traditie van tolerantie en verdraagzaamheid. Die traditie is waardevol mede gezien de grote verscheidenheid in onze stad. Tegelijkertijd is het belangrijk om elkaar niet alleen te tolereren, maar elkaar ook te respecteren en te accepteren, ongeacht ras, geslacht, godsdienst, levensovertuiging of seksuele geaardheid. Wij staan voor een stad waarin iedereen zich thuis kan voelen en kan deelnemen aan de samenleving, een stad waarin elke inwoner telt en niemand wordt uitgesloten, een stad waarin inwoners verantwoordelijkheid nemen voor elkaar en waarin iedereen in vrijheid zichzelf kan zijn. Deze vrijheid is niet vanzelfsprekend. Daar waar de vrijheid wordt bedreigd door discriminatie of intolerantie treedt de gemeente actief op. De gemeente heeft een voorbeeldrol waar het gaat om non-discriminatie. Om die reden ondertekent Gouda het Charter Diversiteit en stimuleert de gemeente diversiteit en inclusie op de werkvloer en in het uitgaansleven. Wij gaan daarover in gesprek met werkgevers en horecabedrijven en handhaven op arbeidsdiscriminatie. In gemeentelijk beleid komt meer aandacht voor emancipatie en voor (etnische) minderheden, LHBTI-ers, mensen met een beperking – inclusief de fysieke en sociale toegankelijkheid zoals verwoord in het VN-verdrag - en andere kwetsbare groepen in de samenleving. De diverse samenstelling van de bevolking maakt dat sociale samenhang niet vanzelfsprekend is. Samen met onder meer bewoners, vrijwilligersorganisaties en professionals gaan we in de buurt werken aan een integrale aanpak om bewoners met elkaar in contact te brengen. Dit vraagt om een gezamenlijke inspanning. Wij vinden het belangrijk dat iedere inwoner zich Gouwenaar voelt en bijdraagt aan de samenleving. Kennis van de democratische rechtsstaat en het denken en bespreken van controversiële onderwerpen en het leren discussiëren zijn van grote waarde en daarom werken we verder met maatschappelijke partners aan de verankering van kritische denkvaardigheden en mensenrechten.

4 Activiteiten

De Charter Diversiteit, het VN-verdrag rechten voor mensen met een beperking, Gouda Regenboogstad en de motie 100 jaar kiesrecht (januari 2019) zijn voorbeelden van beleid, moties en afspraken op de thema's diversiteit, inclusie en burgerschap, waarvoor in deze Uitvoeringsagenda SamenLeven 2020 een aantal concrete activiteiten is opgenomen.

Zoals in de inleiding is benadrukt gaat het hierbij steeds om verbinding en versterking van projecten en programma's die er al zijn.

4.1 Diversiteit

Zoals benoemd worden diversiteit en inclusie in deze Uitvoeringsagenda gezien als twee kanten van dezelfde medaille. De onderverdeling van onderwerpen onder de twee termen hieronder is vooral ingegeven door bestaande afspraken, voorkeuren van doelgroepen en waar de nadruk van de activiteiten ligt: omarmen van verschillen of versterken van overeenkomsten.

Diversiteit

Tijdens een Goudse miniconferentie Diversiteit op de Werkvloer, op 22 januari 2019, heeft Gouda het Charter Diversiteit ondertekend. De gemeente wil een voorbeeld zijn voor andere organisaties in de stad en heeft zich gecommitteerd aan doelen om diversiteit en inclusie op de werkvloer te bevorderen, en om een veilige plek te zijn voor werknemers en bezoekers van de gemeente.

Dit doet de gemeente Gouda onder meer door voorlichting aan werknemers.

Activiteiten:

- Vervolgconferentie "Inclusie op de werkvloer", begin 2020
- Uitvoeren Charter Diversiteit: Gemeente als goed en zichtbaar voorbeeld van bevorderen en benutten van (cultuur)verschillen op de werkvloer
- Voorlichting en trainingen voor medewerkers van de gemeente
- Ondersteunen Internationale Vrouwendag Gouda op 8 maart 2019
- Ondersteunen van Goudse initiatieven zoals het Kaas en Couscousfestival
- Deelnemen aan en stimuleren van het initiatief *Bondgenoten Gouda*, waarin scholen, religieuze organisaties, politie, gemeente en andere partijen met elkaar afspraken maken over het benutten van de diversiteit in de stad.

Regenboogstad

Het succesvolle Roze Jaar 2018 stond niet op zich, maar vraagt om een vervolg. Daarom is Gouda aangesloten bij het Regenboogsteden Netwerk, ondersteund door het ministerie van OCW. De gemeente werkt samen met partijen in de stad, zoals de GGD, Stichting Regenboog Alliantie Gouda en Gender and Sexuality Alliances (voorheen Gay-Straight-Alliances) op scholen.

Activiteiten:

- Vormgeven van Regenboogstad, samen met Stichting Regenboog Alliantie Gouda en Gender and Sexuality Alliances (GSA's) in de stad
- Ondersteunen van Stichting Regenboog Alliantie Gouda bij het vormgeven van activiteiten en voorlichting
- Deelname aan landelijk Regenboogsteden netwerk
- Faciliteren van GSA's op scholen
- Bijeenkomst GSA's op Coming Out-dag

Persbericht juni 2018:

Gemeente Gouda tekent Goudse intentieverklaring tijdens Roze Zaterdag op 23 juni

Gemeente Gouda zal op 23 juni tijdens Roze Zaterdag een Goudse intentieverklaring ondertekenen waarmee zij haar inwoners laat weten zich sterk te maken voor de verbetering van de maatschappelijke positie van LHBTI's.

Iedereen heeft de vrijheid om zichzelf te zijn. Die vrijheid lijkt echter voor LHBTI's niet altijd vanzelfsprekend. De gemeente heeft daarom in samenwerking met verschillende maatschappelijke organisaties in de stad besproken wat nodig is om de zichtbaarheid, acceptatie en veiligheid van LHBTI's te verbeteren. Tijdens Roze Zaterdag zal wethouder Thierry van Vugt de Goudse intentieverklaring ondertekenen waarin staat genoemd waar de gemeente de komende periode zich voor zal inzetten. Een van die punten genoemd in de verklaring is de toetreding van Gemeente Gouda tot het landelijk netwerk van de regenboogsteden in het najaar.

Zaterdag 23 juni om 10.00 uur zal burgemeester Milo Schoenmaker een korte speech geven, gevolgd door de ondertekening van de verklaring door wethouder Thierry van Vugt. Hierna zal de roze sleutel worden overgedragen aan Venlo en Krefeld, die zich in 2019 Roze Steden van het jaar mogen noemen.

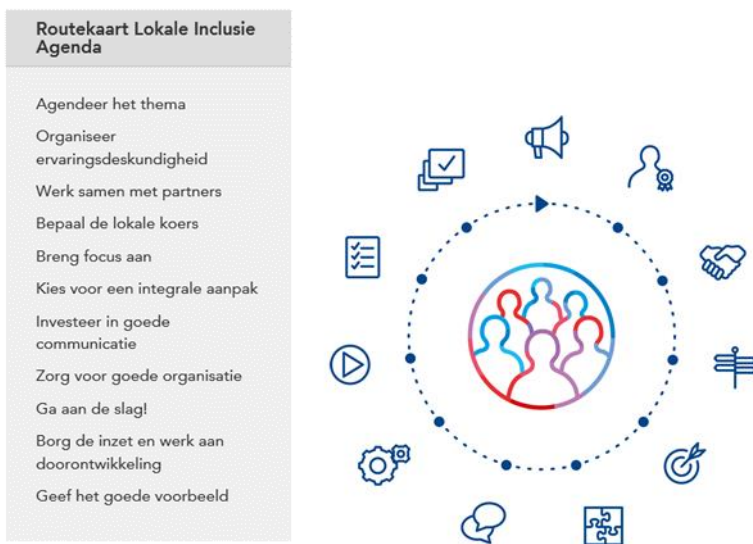
4.2 Inclusie

We streven naar een zo inclusief mogelijk Gouda. Een stad waarin niet alleen iedereen mag zijn wie hij is, maar waar we elkaar allereerst zien als mede-Gouwenaar. Waar we allemaal onze bijdrage leveren aan de stad die van ons allemaal is, en waar we respectvol luisteren naar elkaar, zelfs als we het grondig met elkaar oneens zijn.

Inclusie gaat ook over (gevoel van) veiligheid. De Uitvoeringsagenda sluit dan ook nauw aan bij het veiligheidsbeleid van de gemeente.

Op 14 juli 2016 trad in Nederland het VN-verdrag handicap in werking. Doel van dit verdrag is het bevorderen, beschermen en waarborgen van de mensenrechten van mensen met een beperking. Het implementeren van het verdrag in Gouda gaat nog niet overal even goed. Daarom wil de gemeente, op basis van de Handreiking Lokale Inclusie Agenda van de VNG, samen met partijen in de stad verder werken aan toegankelijkheid voor iedereen. Daarbij is zowel aandacht voor fysieke toegankelijkheid van voorzieningen en buitenruimte, als voor maatschappelijke toegankelijkheid van bijvoorbeeld informatie en beschermd wonen.

We zien Inclusie als méér dan Integratie. Waar statushouders en andere nieuwe Gouwenars via integratie worden geholpen bij het inburgeren en het begrijpen van de samenleving, gaat inclusie ook over hoe die samenleving de nieuwe Gouwenars ontvangt en welkom heet.

Uit: VNG Handreiking Lokale Inclusie

Ook op het thema van inclusie gebeurt er al heel veel in de stad en op basis van lopend gemeentebestuur. Zo zijn er de wekelijkse Ontmoetingscafé's voor statushouders en andere Gouwenars in de Chocoladefabriek en is de natuurspeelplek Het Eiland een mooie plek voor inclusief ontmoeten.

Activiteiten:

- Verder bouwen aan de Lokale Inclusie Agenda (waaronder implementatie VN-Verdrag Handicap)
- Samen werken aan Inclusieve Wijk Westergouwe
- Stimulerende rol naar (horeca-)ondernemers hun panden toegankelijk te maken voor mensen met een beperking
- Samen verkennen van de rol van moskeeën, kerken en andere religieuze organisaties bij het vormgeven en versterken van inclusieve buurten.

- Aanbieden extra modules voor statushouders: “Welkom in Gouda”, als bijdrage aan het project Nieuwe Aanpak Statushouders.

4.3 Burgerschap

Burgerschap en anti-discriminatie

Burgerschap gaat over weten hoe de democratie werkt, over het kennen van de burgerrechten en burgerplichten en over de spelregels voor samenleven. En burgerschap gaat over respect en tolerantie tussen Gouvenaars onderling.

Er zijn veel Gouvenaars actief bij het stimuleren van burgerschap en het tegengaan van discriminatie. Zo organiseren Gouwe Dialoog en Gouda Bruist zogenaamde Luistersessies, en organiseren verschillende partijen in de stad dialogen, debatten en andere ontmoetingen om de Gouvenaars dichter bij elkaar te brengen.

Daarnaast heeft de Chocoladefabriek een groeiende rol bij het van versterken van burgerschap. Het is belangrijk dat vooral ook kinderen en jongeren leren wat deze spelregels zijn. Daarom worden onder meer gastlessen over respect en anti-discriminatie op basisscholen gestimuleerd en gefaciliteerd, net als burgerschaps-spellen voor kinderen en jongeren.

Samen met Stichting 21 maart, Libertum, de Brede School en andere partijen wordt bekeken hoe dit soort gastlessen ook meer op het voortgezet onderwijs plek kunnen krijgen.

Activiteiten:

- Samenwerken met onder andere Libertum en Streekarchief om de rol van de Chocoladefabriek bij het versterken van burgerschap te vergroten
- Faciliteren van gastlessen over discriminatie op basisscholen door de stichting Inclusie en Discriminatie bestrijding (iDb), in samenspraak met Stichting 21 maart en de Brede School
- Samen met Libertum verkennen van de mogelijkheid burgerschaps-spellen te spelen in de Chocoladefabriek
- Beter zichtbaar maken van het Meldpunt Discriminatie (met het iDb)
- Waar mogelijk als gemeente actief in gesprek gaan met organisaties waar discriminatie wordt gemeld, bijvoorbeeld in het uitgaansleven en op de werkvloer
- Meedoen aan de Nationale Respect Tour en samen met onder meer de Gouwe Dialoog en Gouda Bruist organiseren van stadsgesprekken over Respect

Goudse Luistersessies

Het Sociaal en Cultureel Planbureau constateerde in maart 2019 dat veel mensen in Nederland het gevoel hebben dat de polarisatie toeneemt.

De meest gehoorde reactie op het rapport was: We moeten weer leren luisteren!

De gemeente wil stimuleren dat mensen weer meer naar elkaar gaan luisteren. Dat we niet direct klaarstaan met een mening of een oordeel, maar dat we luisteren en onszelf de tijd gunnen om even na te denken voordat we onszelf een mening vormen. Dat we erkennen dat je niet per sé ergens vóór of tegen hoeft te zijn en dat je dat ook niet van anderen verlangt.

Gelukkig zijn er vele partijen in de stad die dat ook proberen. Samen met hen heeft de gemeente de mogelijkheid verkend om in de eerste helft van 2020 één of meer Goudse Luistersessies te organiseren: bijeenkomsten waar verschillende mensen kort vertellen over hun leven, over waar ze tegenaan lopen, of over hun mening/visie. Niet om er over te discussiëren of debatteren, maar om naar te luisteren. Na afloop van de presentaties en verhalen kan iedereen tijdens een borrel met elkaar in gesprek, maar tijdens de Luistersessies heeft het publiek maar één rol: Luisteren!.

Activiteiten:

- Samen met partijen in de stad organiseren van minimaal 3 luistersessies in 2020.
- In gesprek met diezelfde partijen verkennen hoe we het luisteren verder kunnen stimuleren.

Democratische innovaties

Verschillende partijen in de stad zoeken naar nieuwe vormen van inspraak en democratische innovaties. Dat kan bijvoorbeeld gaan over het beter betrekken van jongeren bij beleidsontwikkeling, of over het initiatief van een Goudse G1000. De gemeente steunt deze verkenningen en denkt mee met de initiatiefnemers hoe deze innovaties bij kunnen dragen aan de bestrijding van het probleem dat sommige mensen zich niet gehoord voelen.

Activiteiten:

- Meedenken met de initiatiefnemers over de mogelijkheden, vorm en thema van een G1000 Gouda.

5 Financiering

Voor de financiering van de voorliggende uitvoeringsagenda is jaarlijks € 100.000 beschikbaar uit de Programmabegroting 2020-2023. Voor een deel komt financiering vanuit het gemeentefonds (inhuur Stichting Inclusie en Discriminatiebestrijding à € 28.300) en voor een deel van het ministerie van OCW (Regenboogstad à € 20.000). Daarnaast wordt met betrokken partijen gesproken over het inzetten van bestaande subsidies binnen de doelen van deze Uitvoeringsagenda.

6 Resultaten en effecten

Effecten van activiteiten op het gebied van SamenLeven, diversiteit, inclusie en burgerschap zijn niet eenvoudig te meten. Met name omdat er in de stad nog veel meer activiteiten en ontwikkelingen invloed op hebben. Maar ook omdat een groot deel van van de activiteiten in deze Uitvoeringsagenda zijn gericht op preventie; bijvoorbeeld het voorkomen van polarisatie en radicalisering. En effecten van preventie zijn moeilijk te meten.

Wat wel te meten is zijn onder meer de deelname aan de activiteiten, aantal meldingen van discriminatie en de mening van Gouvenaars over hun wijk (bijvoorbeeld via de stadspeiling).

Waar mogelijk worden deze gegevens gekoppeld aan de Uitvoeringsagenda SamenLeven. Niet zozeer om de activiteiten te verantwoorden, maar vooral om de agenda voor de komende jaren zo goed mogelijk aan te laten sluiten bij wat nodig is.

7 Gedeelde verantwoordelijkheid

SamenLeven doen we met z'n allen. Een inclusieve samenleving maken we met z'n allen, maar dat gaat niet vanzelf.

De gemeente roept alle Gouvenaars op om een bijdrage te leveren aan die inclusieve samenleving, door initiatieven te nemen of ondersteunen, maar vooral door inclusief te *zijn*. Door stadgenoten eerst te zien als mede-Gouwenaar en daarna als Gouwenaar met een beperking, een religie, een afkomst, een geaardheid, een goed idee, of bepaalde principes.

Ook binnen de gemeentelijke organisatie raken SamenLeven en de thema's diversiteit, inclusie en burgerschap iedere ambtenaar en ieder beleidsveld. Naast de in deze uitvoeringsagenda opgenomen activiteiten geeft de gemeente ook op al die andere beleidsvelden extra aandacht en nadruk op de inclusiviteit.

Want alleen samen kunnen we SamenLeven.